

- Luidend: Die ongedeelde heilighe drieuoudicheit ihesus cristus ghecruyste menscheit ende die gloriose maghet maria si ghebenedijt van allen creatueren nv ende in ewicheden. AmeN. [G226]
- F. 82r-113r: Getijden van de H. Maagd, vertaald door Geert Grote. [G151]
- F. 113r-113v: *Een gebet tot onser lieuer vrouwen*. Inc. O Gebenedide moeder sich neder waer ic legge voer die voeten dijne mogentheit ende bidde di mit screyenden ogen mit bernender stemmen.
- F. 113v: *Gebet*. Inc. O preciose scat besloten fonteyn blenckende sterre welrukende wijnranc.
- F. 114r-121r: De zeven boetsalmen, vertaald door Geert Grote. [G156]
- F. 121r-129v: De litanie van alle heiligen, vertaald door Geert Grote. [G157]
- F. 129v: *Gebet*. Inc. O Alre goedertierenste minnentlicste heer ihesu xpe voer al mine menichuoudige grote sonden ende versumenisse so begeer ic v te offeren uwen heiligen gebenediden bitteren doot Die minlike wtstortinghe uwes duerbaren bloedes.
- F. 130r-161r: De dodenvigilie, vertaald door Geert Grote. [G158]
- F. 161r: *Voer een mans persoer*. Inc. Almachtige ewige god die nimmermeer sonder hope der genaden en wort gebeden wes goedertieren ouer die siel dijns knechts N. [G162]
- F. 161r: *Voer een vrouwen persoer Collect* [= *Quaesumus domine pro tua pietate miserere animae famulae tuae N. et a contagiis mortalitatis exutam*]. Inc. HEer wi bidden di om dijne goedertierenheit ontferme der sielen dijns diensers N. ende die wtghetogen is vanden vlekken der sterflicheit. [G163]
- F. 161v: [G40]
- F. 162r-179v: Getijden van de Eeuwige Wijsheid, vertaald door Geert Grote. [G154]

Lit.: *Scriptorium* 22 (1968), p. 327, BC 693; AXTERS 1970, p. 222.

Herkomst: Delft, blijkens de decoratie en de kalender.¹⁸²⁾

Geschiedenis: De KB kocht het handschrift in januari 1968 van de Luikse antiquaar Paul Gothier. Het was december 1967 opgedoken op een veiling te Luik. Het merendeel van de toen geveilde stukken was afkomstig van dhr. A. Cremer de Monty (Hodimont-Verviers).

Literatuur: Cat. Luik, Librairie Halbart (E. Wahle & Cie), 16-12-1967, p. 10, nr. 100; *Scriptorium* 24 (1970), p. 181, BC 279; DESCHAMPS 1977, p. 678; VENNER - CHAVANNES-MAZEL 1979, p. 138.

IV 636, 1 en 2 Judith en II Maccabeeën (fragmenten)

¹⁸²⁾ De kalender is die van het bisdom Utrecht, met als extra 'rode heiligen' Jeroen op 17 augustus (Hollands), Hippolytus op 13 augustus (Delfts) en de 11.000 maagden op 21 oktober (Delfts).

Perkament; een met enig tekstverlies besnoeid blad (28,5x19,5 cm.) en de linkerhelft van een blad (33x11,5 cm.),¹⁸³⁾ beide afkomstig uit hetzelfde tweekoloms handschrift. Eén hand, littera cursiva; eind 14de of begin 15de eeuw.

Inhoud

Judith, cap. 4:1 - 5:27, en II Maccabeeën, cap. 8:36 - 9:7 en 9:25 - 10:6, in de vertaling van de Bijbelvertaler van 1360.¹⁸⁴⁾

Ed.: DE BRUIN 1984, p. 1-4.¹⁸⁵⁾ Lit.: DESCHAMPS 1972, p. 154; DE BRUIN 1977, p. XVI-XVII; HINDMAN 1977, p. 1; BIEMANS 1984, p. 83; *De Kartuizers* 1984, p. 73-83.

Herkomst: Waarschijnlijk Zelem, Sint-Jansberg (Kartuizers), want er is nog een derde fragment van de codex overgeleverd (Hasselt, Rijksarchief, Zelem, Kartuizers, 4, kaft) en dat kan met de Kartuis te Zelem in verband gebracht worden (*De Kartuizers* 1984).

Geschiedenis: De verzameling fragmenten IV 636 is in 1970 in de KB gekomen door uitwisseling met het Algemeen Rijksarchief te Brussel. Deze collectie droeg in het Rijksarchief de signatuur Manuscris divers 3986.¹⁸⁶⁾

Literatuur: *Catalogue* z.j., p. 252, nr. 3986 ("Fragments de textes flamands, du XIVe et du XVe siècle"); DE BRUIN 1977, p. XVI-XVII; DESCHAMPS 1977, p. 680; *De Kartuizers* 1984, p. 73-83; BIEMANS 1984, p. 83, nr. 59; DE BRUIN 1984, p. 1-2; KWAKKEL 2002, p. 83 en 148.

IV 636, 3 Frans-Nederlands gesprekboekje (fragment)

Perkamenten strook, 11,5x28 cm., horizontaal uit een bifolium van een handschrift in twee kolommen¹⁸⁷⁾ gesneden (het gaat om het bovenste gedeelte van het dubbelblad). Eén hand, littera textualis; laatste kwart 14de eeuw. De buitenmarges zijn nauwelijks besnoeid, een blad is 14 cm. breed.

¹⁸³⁾ De hoogte van het oorspronkelijke handschrift bedroeg enkele centimeters meer.

¹⁸⁴⁾ Anders dan in DESCHAMPS 1972 vermijden we de term 'Historiebijbel' (al behoren zowel Maccabeeën als Judith tot de Historiebijbel van de Bijbelvertaler van 1360, vgl. KORS 2002). Zie over deze terminologische kwestie KORS 2003b, p. 20-22. Voor hs. IV 650 in deze aflevering (met het boek *Wijsheid*) geldt hetzelfde, met dien verstande dat *Wijsheid* ook helemaal niet tot de Historiebijbel in zijn oorspronkelijke vorm behoort. Vgl. ook nog *Verfasserlexikon* 11, k. 250-252.

¹⁸⁵⁾ De afgesletten rectozijde van fragment 1 wordt daar niet uitgegeven.

¹⁸⁶⁾ De fragmenten van map Manuscris divers 3986 (thans IV 636) hebben kennelijk dienst gedaan als bindmateriaal in archivalia die in het Algemeen Rijksarchief berusten, maar over de herkomst is verder niets bekend. In 1932 bestond de map al, zie VAN LOEY 1935, p. 5-6, en vgl. ook KIENHORST 1988, p. 170.

Blijkens het aanwinstenregister gingen de fragmenten in 1970 vergezeld van documentatie ("avec étude manuscrite et dactylographiée, XXe s."), maar die is thans onvindbaar.

¹⁸⁷⁾ Eén kolom voor het Frans en één voor het Nederlands.